

Secretariaat: Prinsenlaan 25
3738 VE Maartensdijk
0346 212529
annemieke@roestenberg.info

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente De Bilt

Maartensdijk, 25 juni 2012,

Geacht College,

Momenteel ligt ter inzage het Voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk 2012. Ter voorbereiding van deze reactie is door ons ook de bijbehorende informatieavond bezocht op 12 juni j.l. in Maartensdijk. Hierbij ontvangt u de zienswijze van het bestuur van de Stichting Behoud Prinsenlaan e.o.

De Stichting Behoud Prinsenlaan e.o. richt zich onder andere op het behouden en herstellen van de natuurwaarden en kleine landschapselementen in het Maartensdijkse land. Hier bevindt zich een kleinschalig historisch boerenlandschap op de gradiënt droog>nat van de bossen van de Utrechtse Heuvelrug in het oosten naar het Westbroekse veenweidegebied in het westen. We zijn blij met de aandacht die er in het voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied besteed wordt aan de natuurwaarden en landschappelijke kwaliteiten van "ons" gebied. Onderstaand laten we de verschillende beleidsdoelen de revue passeren.

- De provinciale structuurvisie: het gebied is bekend als "ecologische verbindingzone" (evz). Een dergelijke evz is verankerd, samen met de ecologische hoofdstructuur, in de provinciale structuurvisie. Dat betekent dat het gebied agrarisch is en blijft, maar dat er wordt toegezien op de natuurwaarden, dat deze waar mogelijk verder ontwikkeld en versterkt moeten worden. De ecologische verbindingzone loopt van de Hoogenkampse plas, over Beukenburg, over Prinsen-Oost, oostelijk langs Hollandsche Rading naar de bossen van Lage Vuursche. Kenmerkend is de aanduiding "bestaande/nieuwe natuur" (pag 25) De evz volgt het coulissenlandschap in het oostelijk deel van het plangebied.
- De structuurvisie van de gemeente De Bilt sluit op deze visie aan: "de diversiteit van de karakteristieke landschappen en cultuurhistorische elementen behouden en waar mogelijk versterken". In het voorontwerp staan enkele schetsmatige lijnen van singels/houtwallen in het gebied getekend (pag 28). Op de informatieavond waren gedetailleerde kaarten te zien (= inventarisatie van natuurelementen), waarop alle houtopstanden, met name singels en bosjes die in 2010 in het gebied aanwezig waren, waren ingetekend. Helaas is in twee jaar tijd al een aantal van deze singels verdwenen of geminimaliseerd. *Deze inventarisatie van natuurelementen is een geschikte nulmeting, waaraan vernielingen in de houtopstanden kunnen worden vastgesteld.*
Noot: Wij hebben geen duidelijkheid gekregen over het onderscheid tussen op de inventarisatie kaarten rood en groen ingekleurde singels en bouselementen. Mocht hier een verschil in beleidsdoelen beoogd worden, dan willen we daar graag nader over geïnformeerd worden met inbegrip van de mogelijkheid er alsnog op te kunnen reageren.
- Het landschapsontwikkelplan van de gemeente geeft aan, dat er een "ecologische gradiënt nat>droog" is (west>oost) en een ecologische verbindingzone zuid>noord, die aansluiten bij de provinciale structuurvisie. Doelstelling is: het realiseren van ecologische verbindingzones met behoud van de landschappelijke kenmerken van het veenweidegebied (pag 30). Daarna wordt als beleidsuitspraak gedaan "bij het opstellen van regels zal indien mogelijk worden aangesloten bij de bepalingen uit het landschapsplan". *De vraag rijst: welke mogelijkheden ontbreken er, waardoor deze beleidsdoelstelling niet gerealiseerd kan worden en hoe wordt eraan gewerkt om dit op te lossen?*
- De bestemmingsregels geven voor het Prinsenlaangebied duidelijk aan; "agrarisch met waarden 2". Deze bestemming richt zich op "behoud van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden en cultuurhistorische waarden" (pag 63). *Hier staat niet expliciet, dat de aanwezige kleine landschapselementen, die de natuurwaarde van het landschap in hoge mate bepalen, nadrukkelijk als landschapselement beschermd worden. Volgens de toelichting, die op de informatieavond gegeven werd, bestaat deze bescherming uit de verplichting een omgevingsvergunning aan te vragen bij werkzaamheden; met name bij*

“vellen of rooien” van houtopstanden. Wij zijn van mening dat het voortbestaan van de kleine landschapselementen daarmee onvoldoende is geborgd.

- De bestemming “natuur” wordt nergens aan het Prinsenlaangebied toegekend: in deze bestemming gaat het om grote gebieden bestaande natuur, die is ingericht of aangekocht ten behoeve van de inrichting als natuurgebied. (pag 68). *Een complex en fors bouselement als het Prinsenlaantje blijft daarmee de bestemming “agrarisch” behouden en kan nog steeds ingrijpend kaalgeslagen worden. Wij achten dit een onwenselijke situatie.*

Onze bezwaren tegen het voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Maartensdijk richten zich, kort samengevat, tegen het niet goed beschermd zijn van de kleine landschapselementen zoals de singels, bosjes en poelen.

Met name in de afgelopen twee jaar heeft daar een grove kaalslag plaatsgevonden. Bij de vrijwillige kavelruil in het Noorderpark in 2010, is nadrukkelijk door de Landinrichtingscommissie Noorderpark aan de nieuwe eigenaren geschreven hoe zij dienden om te gaan met de aanwezige natuurwaarden:

“De Landinrichtingscommissie voor de Herinrichting Noorderpark is zich bewust van het feit dat er zich landschapselementen op uw toedeling bevinden; daarvan wil de Landinrichtingscommissie nogmaals benadrukken dat het landinrichtingsplan voorziet in het handhaven van de reeds aanwezige beplantingen die vanuit visueel-ruimtelijk, cultuurhistorisch als ecologisch oogpunt waardevol zijn. Het betreft met name bouselementen, singel- en kavelgrensbeplantingen, laanbeplantingen en bermbeplantingen. Op de plankaart is aangegeven welke beplanting zal worden gehandhaafd. Met name de kavelgrensbeplanting die met subsidie en/of door vrijwilligers wordt onderhouden staat als te handhaven op de kaart vermeld.

Ook de niet op kaart aangegeven bestaande beplanting acht de Landinrichtingscommissie van waarde. Het kan zijn dat u onderhoud wilt uitvoeren aan de beplanting (snoeien) of beplanting wilt verwijderen. In de gevallen dat beplanting wordt gekapt, is hier veelal een kapvergunning van de gemeente voor nodig. Zoals vermeld in de kavelaanvaardingovereenkomst dient u hier zelf zorg voor te dragen, evenals de eventuele herplant.” (uit de brief van de landinrichtingscommissie Noorderpark aan de nieuwe eigenaren, waarover u schriftelijk geïnformeerd bent op 29 sept 2010)

In de praktijk worden houtopstanden zoals singels in hoog tempo vernield onder het mom van “achterstallig onderhoud”. Daar waar de graafmachine werd ingezet om de elzen, wilgen en ondergroei compleet en definitief te rooien, is door de provincie ingegrepen op grond van de Boswet. Behalve op plaatsen waar de singel reeds zodanig “rudimentair” was, dat deze niet meer redelijkerwijs onder de Boswet zou kunnen vallen. Navraag bij de gemeente leverde op, dat in geen van deze gevallen een kapvergunning was aangevraagd. Op veel andere plaatsen zijn de houtsingels stevig “gedund” en daardoor grotendeels verwijderd.

Daar waar de verminkte en gedecimeerde singels weer gaan uitlopen, wordt in een aantal gevallen met herbicide gespoten. Dit gebeurt op sommige plekken ook bij gezonde overstaanders, die als laatste restanten van de singel zijn blijven staan. Uiteraard gaan de bomen dan dood.

De Landinrichtingscommissie Noorderpark heeft zich, in het kader van de vrijwillige kavelruil, ingezet voor toezicht op het behouden en herstellen van de kleine landschapselementen. Daarvoor is een brief gestuurd aan de gemeente De Bilt en is er ambtelijk contact geweest. De gemeente heeft naar aanleiding van deze contacten het volgende geantwoord:

“Wij hebben van u en anderen vernomen, dat te handhaven landschapselementen zoals bomensingels, zijn of mogelijk worden verwijderd. Zoals u al constateert biedt het vigerende bestemmingsplan geen toereikend instrumentarium. U constateert ook dat u op dit moment zelf geen middelen heeft om de verwijdering van landschapselementen te voorkomen. .... Ons beleid voor het buitengebied en ons landschapsbeleid heeft onder andere als doel om landschappelijke waarden zoals de door u genoemde landschapselementen te versterken. Bij de aanstaande herziening van het vigerende bestemmingsplan zullen wij het genoemde beleid betrekken zodat de landschapselementen in de toekomst beter beschermd kunnen worden.” (brief gemeente De Bilt aan Landinrichtingscommissie Noorderpark, 8 maart 2011)

Helaas moeten we constateren, dat het voorontwerp bestemmingsplan geen nieuw instrumentarium biedt om de kleine landschapselementen te beschermen. Het nieuwe plan is een feitelijke voortzetting van het oude, met inbegrip van de beperkte bescherming van kleine landschapselementen. Het lijkt voortaan nog steeds mogelijk om houtopstanden rigoureus te “dunnen” zonder vergunning, met herbicide te bewerken, hoog op te snoeien en de ondergroei te verwijderen, waardoor de ecologische waarde verdwijnt.

We begrepen op de informatieavond, dat het hierbij mogelijk ook gaat om de interpretatie van wat onder het vergunningsplichtige “vellen en rooien” verstaan wordt. Een landeigenaar zou aangesproken kunnen worden op het rigoureus “dunnen” zonder kapvergunning, doodspuiten van jonge uitlopers van gesnoeid hout (jonge uitlopers vormen het beoogde effect van onderhoud aan houtopstanden!) en in elk geval een herplantplicht opgelegd moeten krijgen bij grotendeels of volledig

Secretariaat: Prinsenlaan 25
3738 VE Maartensdijk
0346 212529
annemieke@roestenberg.info

rooien van een houtopstand of singel, ook als deze door jarenlange verwaarlozing intussen rudimentair geworden is.

Wat de sloten en poelen betreft lijkt een vergelijkbare situatie te bestaan. In de afgelopen paar jaar zijn twee poelen gedempt, een aan de westzijde en een aan de oostzijde van de Prinsenlaan. Het is verboden sloten en poelen te dempen zonder vergunning; ook in het nieuwe bestemmingsplan is dat geborgd. In de afgelopen jaren zijn ook diverse sloten in het gebied ten zuiden van Maartensdijk gedempt. Het Waterschap heeft daarover al eerder gemeld, dat zij de vernatting van met name het gebied Prinsen-West niet meer kan tegengaan doordat er inmiddels onvoldoende sloten zijn. Het verdwijnen van de waterlopen is niet alleen problematisch voor de agrarische bedrijfsvoering, maar kan ook een sterke achteruitgang betekenen van de ecologische waarden van het gebied.

Wij vinden het voorliggende Voorontwerp Bestemmingsplan bemoedigend in haar beleidsdoelen voor behoud en herstel van landschap en natuurwaarden in het buitengebied van Maartensdijk. Echter: deze doelstellingen kunnen alleen bereikt worden als het plan ook daadwerkelijk wordt toegepast op situaties waar de landschappelijke en natuurwaarden in het geding zijn, of zo nodig wordt ingebed in nadere specifieke regelgeving, waardoor handhaven van de natuurwaarden in de toekomst ook echt mogelijk is.

In afwachting van uw reactie,

namens het bestuur van de Stichting Behoud Prinsenlaan e.o.

drs. A.M. Roestenberg-Sinnige
secretaris